

MSB 324

MORE SEED AND BREAD

KORTE BIJBELSE BOODSCHAPPEN VAN

THE WORD OF TRUTH MINISTRY

oprichter: Otis Q. Sellers

***SHEOL* onder de loep**

door Andrew Brown

Belangrijke leerstellingen leiden vaak tot onenigheid. Welk onderzoek in Gods Woord dan ook als “schandelijk” bestempelen, speelt de vijand in de kaart. Bovendien blijven we onwetend als we belangrijke onderwerpen uit de weg gaan. De eeuwige toestand van de goddelozen is zo’n “controverse” die waarheidszoekers bestempelt als “kettters” die zich bezighouden met “gevaarlijke leerstellingen”. Sommigen die de orthodoxe visie aanhangen, zouden willen dat er geen vragen worden gesteld, geen grondige studie wordt verricht en geen debatten worden gevoerd; er hoeft echter geen angst te bestaan om elk Bijbels onderwerp opnieuw te onderzoeken om de waarheid te vinden. Laat de lezer deze zaken overwegen en durf conclusies te geloven die vasthouden aan de feiten die door Gods Woord worden aangereikt.

Het is van cruciaal belang om te onderzoeken wat de Bijbel over *SHEOL* zegt. Het is het enige woord in het Oude Testament dat met ‘hel’ wordt vertaald,¹ en vormt dus een uitgangspunt om het te gaan begrijpen. *SHEOL* komt 65 keer voor in het Oude Testament. Het woord *SHEOL* wordt in de Statenvertaling op twee verschillende manieren vertaald: 32 keer als ‘graf’ en 33 keer als ‘hel’. Ongeveer 50

¹ Voetnoten zijn van de vertaler.

Dat geldt voor de Statenvertaling (33 x) en de Herziene Statenvertaling (7 x).

procent van de gevallen waarin *SHEOL* voorkomt, is het in het Nederlands weergegeven als 'hel'. Deze verschillen zijn misleidend en op zijn best ontoereikend. *SHEOL* betekent **niet** 'graf', of 'hel'. Het zou beter zijn om het te translitereren, zoals sommige vertalingen hebben onderkend.

Een eenvoudig onderzoek toont aan dat *SHEOL* en *dood* als synoniemen worden gebruikt. Het Oude Testament brengt ze herhaaldelijk met elkaar in verband als synoniemen. **"Banden van *SHEOL* hadden mij omgeven, valstrikken van de dood lagen op mijn weg"** (II Sam.22:6).² De banden van *SHEOL* zijn hetzelfde als de valstrikken van de dood. Deze herhaling in de Hebreeuwse taal versterkt de betekenis. **"Welke mens leeft er, die de dood niet zien zal, die zijn ziel zal redden uit de macht van *SHEOL*?"** (Ps.89:49). God gebruikt de dood (*SHEOL*) en het leven als tegenpolen. De macht van *SHEOL* is de macht van de dood. Ze zijn identiek. **"Haar voeten dalen af naar de dood, haar schreden raken *SHEOL*"** (Spr.5:5). **"Wij hebben een verbond met de dood gesloten en met *SHEOL* een verdrag gemaakt"** (Jes.28:15). Voorbeelden van deze koppeling zijn er in overvloed: I Sam.2:6; Ps.18:5; 116:3; Spr.7:27; 9:18; Jes.28:18; Hab.2:5. Het herhaaldelijke synonieme gebruik zou een einde moeten maken aan elk meningsverschil.

Er wordt nooit gezegd dat *SHEOL* pijniging of lijden inhoudt en het wordt niet in verband gebracht met vuur. *SHEOL* wordt **NOOIT** gebruikt als een plaats waar de ontlichaamde ziel of geest na de dood naartoe gaat. *SHEOL* wordt **ALTIJD** geassocieerd met de gehele persoon. Er wordt over de plaats gesproken als iets dat "beneden" is en het opkomen uit *SHEOL* als "opgehaald worden". Ja, mensen verlaten *SHEOL*. *SHEOL* (de dood) is een tijdelijke toestand. Net zoals de omstandigheden van een arme man kunnen veranderen in een toestand van rijkdom, een zieke persoon gezond kan worden, of verdriet kan worden gevolgd door geluk, zo kan ook degene in *SHEOL* worden opgewekt. Degenen die in de dood (*SHEOL*) zijn, zullen tot leven worden opgewekt, zoals ook Christus is opgewekt. *SHEOL* moet worden gedefinieerd als de **toestand van de dood**. Als gevolg daarvan is *SHEOL* nauw verbonden met verderf.

"Dodenrijk en verderf liggen open voor de HERE" (Spr.15:11). **"Dodenrijk en verderf zijn onverzadelijk; even onverzadelijk zijn de ogen des mensen"** (Spr.27:20). *SHEOL* is tijdelijk, terwijl 'het verderf' in de Schrift permanent is; de tweede dood kent geen opstanding.

Het gebruik van *SHEOL* in de Bijbel zou voor zichzelf moeten spreken; in teksten die verwijzen naar slechte mensen is *SHEOL* echter vertaald als *hel*.³ Inconsistent genoeg werd *SHEOL* vervolgens vertaald als *graf* wanneer het om goede mensen ging. Een duidelijke verkeerde omgang met Gods Woord. De Bijbel maakt geen onderscheid; *SHEOL* neemt zowel goede als slechte mensen op. In feite laten de eerste vier vermeldingen zien dat Jakob wist dat hij *SHEOL* zou binnengaan. Hij zei: **"Neen, rouw dragend zal ik tot mijn zoon in *SHEOL* neerdalen. En zijn vader beweende hem"** (Gen.37:35). Jakob zelf, de aartsvader van Israël en geen ontlichaamde ziel of geest, zou daarheen gaan. Jakob zei later: **"dan zult gij mijn grijze haar met verdriet in *SHEOL* doen nederdalen"** (Gen.42:38, ook Gen.44:29, 31). Jakob zou sterven en in verdriet *SHEOL* binnengaan. Deze feiten tonen aan dat de huidige gangbare opvatting dat *SHEOL* de 'hel' is, of een plaats voor de goddelozen na de dood, in strijd is met de leer van de Bijbel. Het lot van Jakob is ongetwijfeld om in het Koninkrijk van God te zijn (Matt.8:11).

Jakob staat op een lange lijst van rechtvaardige mensen die wisten dat ze na hun dood naar *SHEOL* zouden gaan. Neem bijvoorbeeld Job: **"Wanneer ik *SHEOL* verwacht als mijn tehuis, in de duisternis mijn leger spreid, tot de groeve zeg: Gij zijt mijn vader, tot de wormen: Mijn moeder en mijn zuster, waar ergens is dan mijn hoop?... Zij zullen naar de diepten van *SHEOL* nederdalen, wanneer wij tezamen in het stof nederzinken"** (Job 17:13-16). Job gebruikt de Bijbelse metafoor voor de dood als slapen in het stof. Koning David kwam vaak dicht bij de dood: **"banden van *SHEOL* hadden mij omgeven, valstrikken van de dood lagen op mijn weg"** (II Sam.22:6; zie ook Ps.18:5; 30:4; 86:13). Koning Hizkia (Jes.38:10), Gods profeet Jona (Jona 2:2) en de zonen van Korach (Ps.49:16) wisten dat ook zij *SHEOL*

² Tenzij anders vermeld, zijn de citaten uit de Nieuwe Vertaling 1951 van het NBG.

³ In tegenstelling tot de St.Vert. heeft NBG51 *SHEOL* nergens vertaald met 'hel'.

zouden binnegaan. Als men de Bijbelse leer erkent dat *SHEOL* de toestand van de dood is, zijn deze teksten logisch.

Ook goddeloze mensen komen bij hun dood in *SHEOL* terecht. **“Laten de goddelozen beschaamd worden, tot zwijgen gebracht in *SHEOL*”** (Ps.31:18). **“De goddelozen keren om naar *SHEOL*, al de volken die God vergeten”** (Ps.9:18). Deze teksten verwijzen niet eens naar marteling, maar alleen naar de stille schande van de dood. **“Als schapen zinken zij in *SHEOL*, de dood weidt hen... hun gedaante moet in het dodenrijk vergaan, zodat zij geen woning meer heeft”** (Ps.49:15). *SHEOL* is geen plaats van kwelling of bewustzijn. Na een onderzoek van de teksten die over goddelozen handelen, vinden wij de orthodoxe opvatting van de hel volkomen denkbeeldig: niet afgeleid uit de studie van Gods Woord.

De kenmerken van *SHEOL* zijn duidelijk en eenvoudig. God had nauwelijks nog duidelijker kenmerken kunnen geven. **“Want in de dood is Uwer geen gedachtenis; wie zou U loven in *SHEOL*?”** (Ps.6:6). Gods Woord laat zien dat de rechtvaardigen Hem in de dood niet kunnen loven. **“Want *SHEOL* looft U niet, de dood prijst U niet; wie in de groeve zijn neergedaald, hopen niet op uw trouw. De levende, de levende, hij looft U, zoals ik heden doe; de vader maakt zijn zonen uw trouw bekend”** (Jes.38:18-19). Nogmaals, *SHEOL* is een plaats van stilte, het tegenovergestelde van leven. **“Al wat uw hand vindt om naar uw vermogen te doen, doe dat, want er is geen werk of overleg of kennis of wijsheid in *SHEOL*, waarheen gij gaat”** (Pred. 9:10). Mensen die geloven dat de doden in de hemel of de hel leven, sluiten zich aan bij de oorspronkelijke leugen van de satan in de hof in plaats van bij de feiten van Gods Woord. **“... maakte ik *SHEOL* tot mijn sponde - Gij zijt er”** (Ps.139:8). De dood wordt figuurlijk vergeleken met slaap, wat het dichtst in de buurt komt van wat wij ons kunnen voorstellen. **“Wanneer ik *SHEOL* verwacht als mijn tehuis, in de duisternis mijn leger spreid”** (Job 17:13). Prediker en Job worden belachelijk gemaakt alsof hun getuigenis niet in overeenstemming zou zijn met de rest van Gods Woord. Hun getuigenis sluit perfect aan en leert ons na te denken over wat God bedoelde in plaats van over vooropgezette ideeën die we buiten de Bijbel hebben opgepikt. Men moet een blinddoek dragen om de consistente Bijbelse leer over wat *SHEOL* is te missen, wat bewijst dat sommigen tot het uiterste gaan om Gods Woord te verdraaien.

Toen Hizkia te horen kreeg dat hij zou sterven, zei hij: **“In de bloei mijner dagen moet ik heengaan door de poorten van *SHEOL*, ik zal derven de rest mijner jaren”** (Jes.38:10). David wist dat de doden dood zijn, en niet leven. **“De HERE doodt en doet herleven, Hij doet naar *SHEOL* neerdalen en daaruit opkomen”** (I Sam.2:6). Ook de tijdelijke aard van het dodenrijk, die door de opstanding wordt beëindigd, is duidelijk. **“Och, of Gij mij in *SHEOL* wildet verstoppen, mij verbergen, totdat uw toorn geweken was; dat Gij mij een tijd stelt en dan weer aan mij dacht”** (Job 14:13). Job zal zijn wens in de toekomst vervuld zien wanneer God hem uit de dood roept. **“Zou ik hen uit de macht van *SHEOL* bevrijden, van de dood loskopen? Dood, waar zijn uw pestziekten, dodenrijk, waar is uw verderf?”** (Hos.13:14). I Corintiërs 15, een beroemd hoofdstuk over de opstanding, citeert dit vers en laat zien hoe Jezus de prikkel des doods wegneemt in de opstanding.

Nu deze feiten zijn vastgesteld, kunnen we het *figuurlijk* gebruik van *SHEOL* overdenken. God personifieert *SHEOL* alsof het om een levend wezen gaat. Dit soort personificatie wordt vaak gebruikt om iets duidelijk te maken. In onze cultuur zijn ‘Magere Hein’ of wandelende skeletten enkele voorbeelden hiervan. *SHEOL* wordt afgebeeld als een wezen met een mond: **“Zoals men de aarde doorploegt en openscheurt, zo liggen onze beenderen verstrooid aan de mond van *SHEOL*”** (Ps.141:7). De ‘mond’ van *SHEOL* spreekt poëtisch: **“*SHEOL*... dat nooit zegt: het is genoeg!”** (Spr.30:16). Jona bevond zich in de schoot van *SHEOL* (Jona 2:2). *SHEOL* heeft niet echt een mond, stem of schoot, maar we begrijpen deze geschreven beeldspraak gemakkelijk, aangezien de dood iedereen verzwelgt. **“Daarom doet *SHEOL* zijn keel wijd open en spert het zijn muil op, mateloos, zodat daarin verzinkt de luister van dit volk, zijn menigte, zijn gedruis en al wat daarin dartel is”** (Jes.5:14). De dood wordt uitgebeeld als het opeten van de stad Jeruzalem! Hoeveel calorieën zitten er in die maaltijd?

SHEOL wordt afgebeeld als iemand die de machtige krijgers bespot. **“Het dodenrijk (*SHEOL*) beneden is over u in beroering om u bij uw komst te ontmoeten; het wekt de schimmen voor u op, al de bokken**

der aarde; het doet alle koningen der volken van hun tronen opstaan” (Jes.14:9). Dit roept een beeld op van de *SHEOL* die een hoop dode krijgers opwekt, klaar om er nog meer machtigen aan toe te voegen. Deze doden zitten niet echt op tronen; de uitspraak is bedoeld om de gedachten van degenen die nog in leven zijn wakker te schudden wanneer zij denken aan de dood die staat te trappelen om hen te ontvangen, zonder dat er een warm welkom op hen wacht. God spot met de trots van de mens. **“Vanuit *SHEOL* zullen de machtige helden hem en zijn helpers toeroepen: Zij zijn neergedaald, daar liggen zij, de onbesnedenen, geveld door het zwaard”** (Ezech.32:22). Dit beschrijft dode “onbesnedenen” krijgers die vanuit het dodenrijk tot de levende krijgers spreken. Denken deze legers dat ze te sterk zijn om te sterven? De waarschuwing is: “Ik was eens zoals jullie, nu ben ik dood, omgekomen in de strijd.” Het is duidelijk dat deze doden niet nog leven of gepijnigd worden. Wanneer mensen hun ideeën in figuurlijke taal persen, krijgen ze een verwrongen puinhoop in plaats van Gods duidelijke onderwijs.

Een andere beschrijving stelt dat *SHEOL* mensen onmiddellijk uit het leven weggrist. De opstand van Korach werd tenietgedaan toen de aarde haar ‘mond’ opensperde en hen verzwolg; zij daalden levend in *SHEOL* (Num.16:30). Het ene moment leven ze nog, het volgende moment zijn ze dood, opgeslokt door de dood. Korachs opstand ging lichamelijk ten onder en zij werden onmiddellijk gedood. **“Laat ons hen levend verslinden evenals *SHEOL*, met huid en haar, gelijk degenen die in de groeve nederdalen”** (Spr.1:12).

Bewuste pijniging is niet verbonden aan de Bijbelse vermeldingen van *SHEOL*. Mensen die vasthouden aan die opvatting, beschuldigen God ervan een straf op te leggen waarvoor Hij nooit heeft gewaarshuwd. **“Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?”** (Gen.18:25). Het zou rechtvaardig zijn als de straf van tevoren op een duidelijke manier aangeven.

Een persoonlijk onderzoek van de vermeldingen van *SHEOL* levert duidelijke conclusies op voor wie de waarheid zoekt: *SHEOL* is synoniem met de dood en is de tijdelijke rusttoestand van zowel de rechtvaardigen als de goddelozen vóór de opstanding. De dood, het tegenovergestelde van het leven, is een plaats van stilte. *SHEOL* kan worden gepersonifieerd als levend, etend en sprekend. *SHEOL* bevestigt niet de orthodoxe opvatting van de ‘hel’. Het Oude Testament verkondigt geen ‘eeuwige pijniging’. Door deze ‘gevaarlijke leerstelling’ te onderzoeken, zou deze Bijbelstudie ons allemaal tot ketters moeten maken. (Voor meer informatie, zie het boekje van Otis Q. Sellers, *Sheol, Hades and Destruction*,⁴ SS16 op seedandbread.org.)

⁴ Nederlandse vertaling: SS16 – *Sheol, Hades en Verderf* op <https://lachairoi.org/specialstudiessellers>